

V Bruseli 1. decembra 2021
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Osobitný výbor pre poľnohospodárstvo/Rada
Predmet:	Nekalé obchodné praktiky v potravinovom dodávateľskom reťazci – <i>príprava diskusie Rady</i>

V súvislosti s diskusiou ministrov na tému „*Nekalé obchodné praktiky v potravinovom dodávateľskom reťazci*“, ktorá sa uskutočnila na zasadnutí Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo 12. a 13. decembra 2021, delegáciám v prílohe zasielame dokument predsedníctva na rokovanie na rovnakú tému.

Dokument predsedníctva na rokovanie na tému „Nekalé obchodné praktiky v potravinovom dodávateľskom reťazci“

Dôležitým cieľom spoločnej poľnohospodárskej politiky je zlepšenie a posilnenie postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci, pretože rieši výraznú nerovnováhu vo vyjednávacích silách v potravinovom dodávateľskom reťazci, kde sú poľnohospodári obzvlášť zraniteľní.

Na základe významných legislatívnych opatrení, ktoré sa už prijali na riešenie tohto problému prijatím smernice o nekalých obchodných praktikách¹ (smernica o NOP) v roku 2019 a v rámci SPP, sa v stratégii Z farmy na stôl navrhujú ďalšie opatrenia v tejto oblasti. Predstavujú sa v nej jasnejšie pravidlá hospodárskej súťaže pre kolektívne iniciatívy, ktoré podporujú udržateľnosť v dodávateľských reťazcoch a pomáhajú poľnohospodárom získať spravodlivý podiel pridanej hodnoty udržateľnej výroby.

Odvtedy sa zaviedli významné zlepšenia v súvislosti s najnovšou reformou SPP a rozhodnutiami prijatými na úrovni členských štátov v rámci transpozície smernice o NOP do vnútroštátneho práva.

V rámci **novej SPP** sa posilní postavenie poľnohospodárov v dodávateľskom reťazci a zvýši sa konkurenčnosť agropotravinárskeho sektora zlepšením ich vyjednávacej sily. Nové pravidlá posilnia spoluprácu výrobcov, povzbudia poľnohospodárov k spoločnej práci a umožnia im vytvoriť na trhu vyrovnávaciu silu. Napríklad poľnohospodári (a ich združenia) a aktéri, ktorí nadväzujú na prvých kupujúcich, sa budú môcť dohodnúť na ustanoveniach o rozdelení hodnoty, ktoré poľnohospodárom umožnia zúčastňovať sa na vývoji cien v nadväzujúcich stupňoch potravinového reťazca. V prípade dodávky poľnohospodárskych výrobkov, na ktorú sa vzťahuje písomná zmluva alebo návrh podľa článkov 148 a 168 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, sa cena za dodávku môže vypočítať kombináciou rôznych faktorov stanovených v zmluve, čím sa výrobcovi poskytne väčšia jasnosť.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633 o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci.

Členské štáty EÚ boli povinné transponovať **smernicu o NOP** do vnútroštátneho práva do 1. mája 2021 a začať ju uplatňovať o šesť mesiacov neskôr. Nedávno Komisia uverejnila priebežnú správu o tejto transpozícii, ktorá poskytuje prehľad o rozhodnutiach prijatých na vnútroštátnej úrovni.

Smernicou o NOP sa zaviedli minimálne normy ochrany pred nekalými obchodnými praktikami v potravinovom hodnotovom reťazci zamerané na ochranu poľnohospodárov, organizácií poľnohospodárov a iných slabších dodávateľov poľnohospodárskych a potravinových výrobkov voči silnejším nákupcom. Zabezpečuje sa ňou minimálna úroveň harmonizácie tým, že sa v nej uvádza zoznam nekalých obchodných praktík, ktoré sú zakázané medzi nákupcami a dodávateľmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci. Stanovujú sa v nej aj minimálne pravidlá týkajúce sa jej rozsahu pôsobnosti, ako aj vymedzenia hlavných pojmov, a tiež ustanovenia o presadzovaní týchto zákazov a koordinácii medzi orgánmi presadzovania práva v rôznych členských štátoch. Členské štáty môžu prijať alebo zachovať vnútroštátne pravidlá, ktoré idú nad rámec nekalých obchodných praktík uvedených v smernici, za predpokladu, že tieto vnútroštátne pravidlá sú zlučiteľné s pravidlami fungovania vnútorného trhu.

Väčšina krajín EÚ už túto smernicu transponovala a rozhodnutia prijaté na vnútroštátnej úrovni budú mať významný vplyv na boj proti nekalým obchodným praktikám. Komisia vo svojich zisteniach dospela k záveru, že veľká väčšina týchto členských štátov prekročila minimálnu úroveň ochrany stanovenú v smernici, ale dodržiavala odvetvový prístup. Rozdiely medzi členskými štátmi existujú aj pri uplatňovaní kategórií obratu. Väčšina členských štátov rozšírila zoznam nekalých obchodných praktík uvedený v smernici. Pokiaľ ide o orgány presadzovania práva, členské štáty uprednostnili orgány verejnej správy pred súdnym vymáhaním. Hlavnými opatreniami na presadzovanie stanovených pravidiel sú finančné sankcie a súdny príkaz ukladajúci povinnosť zdržať sa určitého konania.

Ďalší postup:

V smernici sa riešia mnohé otázky týkajúce sa predchádzania nekalým obchodným praktikám v potravinovom dodávateľskom reťazci, a teda legislatívny akt v tejto oblasti je krokom správnym smerom. Pokiaľ ide o rozdiely v transpozícii, bolo by užitočné uskutočniť diskusiu o dôvodoch rozhodnutí prijatých členskými štátmi a o tom, či je súčasný prístup založený na stanovení minimálnych noriem dostatočný z dlhodobého hľadiska, a to aj s ohľadom na zachovanie jednotného trhu. V nadchádzajúcich rokoch sa ukáže, či je vykonávanie ustanovení novej SPP a smernice o NOP dostatočne účinné.

Pokiaľ ide o transparentnosť trhu, mohli by sme podniknúť ďalšie kroky a zlepšiť obchodné podmienky v dodávateľskom reťazci. Dodávatelia už majú podľa smernice o NOP možnosť požadovať a získať písomné zmluvy, ktoré sa vzťahujú na výrobky uvedené v prílohe I k ZFEÚ, ako aj na akýkoľvek iný výrobok, ktorý je určený na použitie ako potravina a spracovaný za použitia výrobkov uvedených v prílohe I k ZFEÚ. Otázkou je, či sú v tejto oblasti potrebné ďalšie opatrenia a aké.

Sú potrebné jasné informácie o situácii na trhoch a o rozdelení pridanej hodnoty medzi zainteresované strany v potravinovom dodávateľskom reťazci. Na úrovni EÚ sa vykonala významná práca v súvislosti so zlepšením **oznamovania cien** a v súčasnosti sa dôraz kladie na vykonávanie, v rámci ktorého členské štáty zohrávajú kľúčovú úlohu pri zbere údajov. Takáto zvýšená transparentnosť je dôležitá aj vzhľadom na možné dôsledky vysokých nákladov na energiu a vstupy pre poľnohospodárske výrobky a prenos zvýšenia cien cez potravinový reťazec na konečného spotrebiteľa.

Účinnosť smernice o NOP bude závisieť od spolupráce medzi **orgánmi presadzovania práva** v členských štátoch a Európskou komisiou. V nadchádzajúcich mesiacoch sa zavedie prax vzájomnej spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva. Táto spolupráca a výmena informácií o najlepších postupoch bude mať kľúčový význam najmä pre úspešné riešenie sporov na úrovni EÚ. Spolupráca by mohla byť kľúčová v prípadoch, keď členské štáty zachovávajú alebo zavedú prísnejšie pravidlá zamerané na boj proti nekalým obchodným praktikám, ako sú pravidlá stanovené v smernici o NOP.

Otázka nekalých obchodných praktík si zaslúži ďalšiu diskusiu v širšom kontexte a inštitucionálnom prostredí. V tomto smere je cenným príspevkom stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru s názvom *Spravodlivý potravinový dodávateľský reťazec*², ktoré poskytuje širší pohľad na túto otázku. Stanovisko, ktoré bolo vypracované na žiadosť slovinského predsedníctva, poukazuje na ďalšie problémy a predkladá určité návrhy na zváženie.

² <https://www.eesc.europa.eu/sk/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>

Na základe uvedených skutočností sa ministri vyzývajú, aby sa vyjadrili k týmto otázkam:

1) Aké sú vaše skúsenosti s transpozíciou alebo možným uplatňovaním smernice o NOP?

Pozorujete už zmeny v správaní rôznych aktérov v rámci agropotravinového dodávateľského reťazca? Kde vidíte problémy pri presadzovaní vnútroštátnych právnych predpisov o nekalých obchodných praktikách, ktorými sa transponuje smernica o NOP?

2) Považujete existujúce právne ustanovenia EÚ zamerané na zlepšenie postavenia poľnohospodárov a slabších dodávateľov v potravinovom dodávateľskom hodnotovom reťazci podľa smernice o NOP a v rámci SPP za dostatočné? Ak nie, aké ďalšie kroky by sa mali podniknúť pri zachovaní základnej trhovej orientácie reformovanej SPP?
